

УДК 338:46

В. Муленко

Науковий керівник: В. Павлюк, канд. екон. наук, доц.

Національний транспортний університет, Україна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

V. Mulenko

Scientific supervisor: V. Pavliuk, Ph.D, Assoc. Prof.

National Transport university, Ukraine

DIGITALIZATION OF THE UKRAINE'S SERVICES SECTOR DURING MARTIAL LAW

Збройна агресія Російської Федерації проти України призвела до кризи вітчизняної економіки. Найбільші світові фінансові організації прогнозують економіці України значне скорочення, численні підприємства вимушено закриваються або переміщуються через військові дії. Однак навіть в подібних критично важких умовах стабільне функціонування бізнесу є необхідним для забезпечення виживання України та створення передумов для її післявоєнної відбудови. Одним із шляхів збереження та підтримки діяльності українських підприємств в умовах війни є масовий перехід «на цифру», тобто діджиталізація.

Процеси цифровізації економіки України почались з 2018 року і країні вдалось досягти суттєвих успіхів в інформатизації економічних процесів. Поточна ситуація в Україні створила передумови для подальшого поглиблення процесів діджиталізації та фактично підштовхує український бізнес до швидкого впровадження інновацій. Адже в умовах війни цифровізація стає зручним та безпечним рішенням численних викликів та проблем функціонування підприємств. Серед усіх галузей економіки України сектор обслуговування найбільш активно вводить в експлуатацію цифрові технології.

Найактивніше відбувається інформатизація галузі державних послуг. В 2020 році було запущено портал «Дія» - мобільний додаток та портал, що надає доступ до цифрових документів, а також дозволяє користувачам отримати публічні послуги в електронному форматі. В межах «Дії» громадяни можуть отримати необхідні довідки та витяги; оформити допомогу, пільги та пенсії; зареєструвати рухоме та нерухоме майно; отримати COVID-сертифікат тощо. Бізнес в додатку «Дія» може зареєструвати нерухоме та рухоме майно, оформити необхідні ліцензії та дозволи, зареєструвати ФОП чи ТОВ тощо. Крім того, в «Дії» функціонує портал цифрової освіти та портал для допомоги малому і середньому бізнесу. З початком війни функціонал додатку ще більше розширився. Зокрема, до порталу «Дія» додалась функція фіксації пошкодженого майна та оформлення відшкодування збитків, а також можливість подання декларації про провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану (єДекларація). В додатку також тепер доступні послуги купівлі військових облігацій та подання заявки на оформлення гранту на розвиток бізнесу. В березні в додатку «Дія» було створено тимчасовий цифровий документ на термін дії воєнного стану – єДокумент, в якому містяться паспортні дані та реєстраційний номер облікової картки платника податків [1]. Діджиталізація державних послуг дозволяє забезпечити більшість потреб громадян та бізнесу в даному виді послуг навіть в військових умовах, а також значно спростити проходження бюрократичних процедур.

В сфері освіти вже декілька років функціонує «Всеукраїнська школа онлайн», під час пандемії активно впроваджувався проект «Е-ПТНЗ в Україні: безперервність навчання в умовах COVID-19». В умовах війни держава створює спеціальні освітні

проекти як для дітей, які залишаються в Україні (уроки онлайн, відеоуроки на YouTube), так і для учнів, які евакуювалися до інших країн (програми Міжнародної української школи, онлайн-ресурси тощо). На основі Всеукраїнського онлайн розкладу на українських телеканалах та на платформі YouTube транслювалися відеоуроки для школярів у межах проекту «Навчання без меж». Крім того на YouTube-каналі проекту «Освіторія» відбувалися прямі ефіри та семінари, метою яких була підтримка дітей та забезпечення їх контакту з однолітками й вчителями [2]. Міністерство освіти активно обговорює з партнерами проект цифрового освітнього паспорту українця - спеціалізованої платформи, що дозволить певним чином систематизувати всю інформацію про дитину, а також надасть можливість роботодавцям обирати найкращі здібності та здобутки кожного з громадян [3]. Цифровізація освітніх послуг дозволяє підтримувати навчальний процес в умовах війни та забезпечити відносно вільний доступ до освіти для дітей.

Військовий стан також прискорив процеси інформатизації сфери охорони здоров'я (повноцінний запуск електронних медичних карток для пацієнтів та лікарів, електронних рецептів, розробка проектів доступної телемедицини, eSubmission та eSTD формату для всіх реєстраційних процедур на ліки) [4], сектору фінансових послуг (вдосконалення мобільних додатків банків, розширення спектру послуг та функціоналу онлайн-банкінгу) та туристичних послуг (відбувається часткова цифровізація національної культурної спадщини України та реалізуються цифрові культурні проекти, розробляються проекти онлайн-туризму) [5]. Процеси діджиталізації в різній мірі відбуваються і в інших секторах сервісного сектору.

Інформатизація сфери послуг дозволила частково пом'якшити негативний вплив війни на діяльність бізнесу, а також створила передумови для забезпечення та збереження функціонування підприємств. Однак, руйнування енергетичної інфраструктури України створює загрозу для процесів цифровізації національної економіки та значною мірою нівелює переваги переходу «на цифру». Разом з тим, активна діджиталізація сервісного сектору створить передумови для швидкого відновлення, подальшого розвитку та збільшення конкурентоспроможності сфери обслуговування в повоєнний період за рахунок інновацій та впровадження новітніх технологій. Тому уряду необхідно створити умови для подальшої цифровізації секторів сфер послуг, які перебувають під державним контролем, та підтримувати інформатизацію серед приватних підприємств сервісного сектору, зокрема, шляхом часткової компенсації державою вартості придбання автономного джерела електроживлення та створення державним коштом забезпечених генераторами зон коворкінгу в містах України.

Література

1. ЄДокумент: у Дії з'явився тимчасовий цифровий документ на період воєнного часу. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/03/11/683758/> (дата звернення 28.11.2022).
2. Освіта в умовах війни: як діти можуть навчатися в Україні та за кордоном. URL: <https://ldn.org.ua/useful-material/osvita-v-umovakh-viyny-iaak-dity-mozhut-navchatysia-v-ukraini-ta-za-kordonom/> (дата звернення 28.11.2022).
3. Жодна дитина не повинна страждати від зупинки чи призупинення освітнього процесу, – Сергій Шкарлет. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zhodna-ditina-ne-povinna-strazhdati-vid-zupinki-chi-prizupinennya-osvitnogo-procesu-sergij-shkarlet> (дата звернення 28.11.2022).